

heden, observation og edition, der er fastsat i lovens kapitel 71 og 74.

4.2. Efter retsplejelovens § 780, stk. 1, kan politiet foretage *indgreb i meddelelshemmeligheden* ved telefonaflytning (nr. 1), anden aflytning (også kaldet rumaflytning) (nr. 2), teleoplysning (nr. 3), udvidet teleoplysning (nr. 4), brevåbning (nr. 5) og brevstandsning (nr. 6).

De almindelige betingelser for indgreb i meddelelshemmeligheden er fastsat i retsplejelovens § 781, stk. 1. Indgreb i meddelelshemmeligheden må i almindelighed kun foretages, hvis 1) der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt, 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen, og 3) efterforskningen angår en lovovertrædelse, der kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller en forsætlig overtrædelse af bl.a. straffelovens kapitel 12 eller kapitel 13.

I overensstemmelse med den almindelige proportionalitetsgrundsætning må der i medfør af retsplejelovens § 782, stk. 1, ikke foretages et indgreb i meddelelshemmeligheden, hvis det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Det følger af § 783, stk. 1, at indgreb i meddelelshemmeligheden sker efter rettens kendelse. I kendelsen anføres de telefonnumre mv., som indgrebet angår. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Efter § 783, stk. 2, fastsættes der ligeledes i kendelsen det tidsrum, inden for hvilket indgrebet i meddelelshemmeligheden kan foretages.

Ville indgrebets øjemed blive forspildt, hvis politiet skulle afvente en forudgående retskendelse, kan politiet i medfør af § 783, stk. 3, selv træffe beslutning om indgrebet og derefter – snarest muligt og inden 24 timer – forelægge sagen for retten.

I medfør af § 784, stk. 1, skal der beskikkes en advokat for den, indgrebet vedrører, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig, inden retten træffer afgørelse. Der er i § 785 og § 787 fastsat regler om den beskikkede advokats rettigheder og pligter i forbindelse med sagens behandling.

Efter retsplejelovens § 786, stk. 1, påhviler det postvirksomheder og udbydere af telenet eller

teletjenester at bistå politiet ved gennemførelse af indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder ved at etablere aflytning af telefonsamtaler mv.

Efter retsplejelovens § 786, stk. 4, påhviler det endvidere udbydere af telenet eller teletjenester at foretage registrering og opbevaring i 1 år af oplysninger om teletrafik til brug for efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling nærmere regler om denne registrering og opbevaring (logning). Justitsministeren kan endvidere efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætte regler om telenet- og teletjenesteudbyderes praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. § 786, stk. 5.

Bemyndigelsesbestemmelserne i retsplejelovens § 786, stk. 4 og 5, blev indføjet ved lov nr. 378 af 6. juni 2002 (anti-terrorpakken). En ekspertgruppe med deltagelse af bl.a. Justitsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling overvejer for tiden, hvorledes disse bemyndigelsesbestemmelser skal udnyttes.

Det tilføjes, at de omtalte bemyndigelsesbestemmelser alene giver hjemmel til at fastsætte regler om de nævnte spørgsmål vedrørende logning og praktisk bistand. Der vil således ikke med hjemmel i bestemmelserne kunne fastsættes regler om f.eks. udvidelse af politiets mulighed for indgreb i meddelelshemmeligheden.

Når et indgreb i meddelelshemmeligheden er afsluttet, skal der i medfør af § 788, stk. 1, jf. stk. 2, som udgangspunkt gives underretning om indgrebet. I medfør af § 788, stk. 4, kan retten efter begæring fra politiet beslutte, at underretning skal undlades eller udsættes i et nærmere fastsat tidsrum, hvis underretningen vil være til skade for efterforskningen eller til skade for efterforskningen i en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan danne grundlag for et indgreb i meddelelshemmeligheden, eller hvis omstændighederne i øvrigt taler imod underretning.

Om *reglernes praktiske betydning* kan bl.a. oplyses, at Politiets Efterretningstjeneste med henblik på indsamling af informationer i den efterretningsmæssige indsats bl.a. anvender indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder telefon- og rumaflytning. Der vil således kunne forekomme situationer, hvor Politiets Efterretningstjeneste modtager informationer fra f.eks. en kilde eller en udenlandsk samarbejdspartner, der